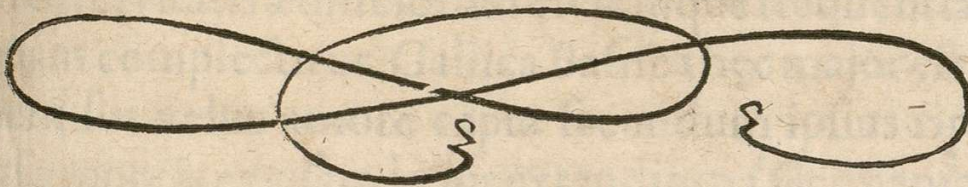

PETRI RAMI

BASILEA AD SENA-

TVM POPVLVM QVE

Basiliensem.

A X X O.

M. D. L X X I.

Typographus Lectori.

*C*um hæc P. Rami Basilea Basileæ scripta foret in nostras manus incidisset, eam maluimus illo inscio prælo committi, quæ adferret tibi non-nihil adiumenti, quam veluti sepultam in tenebris delitescere. Quamobrem nostrum hoc in te studium & operam boni consulito.

PETRI RAMI BASILEA

AD SENATVM POPVLVM-

QVE BASILIENSEM.

MEMINI (viri Basilienses) semperque dum vivam meminero, quam jucunda, quam liberalis, quam humana Basiliensis habitatio nobis acciderit. Etenim pleraque egregia de civitate & academia Basiliensi absens audieram: at præsens majora atque ampliora omnia expertus sum. Urbs in Rauracorum agro frumenti, vini, frugumque omnium feracissimo per intermedium Rhenum veterem Galliae Germaniaeque terminum duobus velut oppidis altero Gallico altero Germanico apte, & ad fluminis commoditates opportunè dividitur. A Gallia vallis rivo Birsula deprimitur, à meridie angustior, in septentrionem ad fluvium usque latior, eaque, cum gemino utrinque jugo partem civitatis ædificiorum civiumque frequentia præcipuam complectitur. Gallica Basilea hæc major est, quæ Rheni sui velut amore capta secundum ipsius ripam è dorso montis excisam latius extenditur: à Germania planities est modice in flumen declivis, ambitu rotundior, lateribusque ideo contractior: Germanica Basilea hæc minor est. Itaque Rhenus ponte partim lapideo, partim sublicio jūctus, è duabus urbibus unam efficit: unde Basilea quasi Passilia à passu (qui Gallis trajectus est) Beato Rhenano videtur appellata. Satis verò constat augustam Rauracorum à L. Munatio Planco Romanam fuisse co-

A. ij.

loniam, cujus hodieque ruinæ sepulchrum permagnæ urbis ostēdunt. Et verisimile est, etiam florente augusta trajectum eundem fuisse propter humiliorem ripam, ideoque cum Germanis cōmerciorum usum faciliorem. Marcellinus Basiliam nominat, eique vicinum castellum Roboris nomine tacita interim Augusta: ut jam tū quoque Augusta deleta fuisse videatur, & ejus ruinis Basilea excrevisse. Sed Basilii etiam Sarmatæ ad utramque Danubii ripam apud Strabonem sunt, qui utrum huc aliqua belli tempestate deducti, nomen urbi dederint conjiciendum relinquo. Certe Basilea nostra longe prudentiores, quam Augusta illa conditores habuit. Quemadmodum enim Laconibus Apollo respondit Byzantium é regione cæcorum collocādum, Chalcedonios cæcos significans, qui præterito opportuniore ad Europam litore asiaticum litus urbi suæ delegissent: sic Romanos in deducenda colonia asperitates faxorum & montium seculos præ nostris Basiliis longe præstātiorem regionem legentibus, cæcos dixeris fuisse. Sed á quocumque Basilea vel constructa vel appellata sit, duo præterea fluvioli Rheno adjuncti, Viesā ex Hercynia sylva, Birsa ex jura monte nō solum permagnam piscium & lignorum copiam, sed varios generum omnium comneatus Basileam convhunt: adeoque Birsa chartaceis & frumentariis, Viesā etiam ferratoriis armorumque cudendorum ac polien-dorum mirificis molis & machinis, plurimorū artificum manus operasque longissime superant. Aquæ veró præter Rhenum, Viesam, Birsam, Birsulam saluberrimæ per totam

tam urbem derivatur: ut fontibus tum publicis tum privatis supra trecentos perennibus, civitas non modo ad quotidianum civium usum potando, lavando, aquando, subitis incendiis casibus occurrendo, sed imprimis ad insigne decus urbis & ornamentum prædita sit. Viæ ut per interclusam vallem aut juga montium licuit, amplis regionibus directæ sunt, aut per clivos arduos & præcipientes non modo gradibus insinuatæ, sed ligneis utrinque fulciis, quibus aut descensus lapsum cohibeas, aut ascensus laborem subleves, instructæ: ædificia verò compluribus contignationibus eleganti, atque imprimis optica picturæ varietate decorantur: Quæ omnia sunt ante oculos: Sub terra verò structuræ fornicum ac testudinum, ad munditiem urbis corradendis undique & abluendis foribus, per urbem totam plurimæ Birsulam accipiunt: qui interdum (ut anno 1528) inundatione sua urbis vallem pene obruit: ideoque licet exiguis attamen amplis & variis ductibus dividitur, singulisque hebdomadis per valles vias ad pavimentum converrendum expurgandūque deducitur: & tamen subterraneæ machinationes istæ urbem quondam anno 1356 ingenti terræ motu cum sexaginta vicinis arcibus afflictam prostratamque videntur etiam à tali calamitate impostero liberiores reddidisse. Itaque hoc vnum meo quidem iudicio præcipue suspiciendum est, præcipueque celebrandum. Etenim ex operibus urbis Romæ Plinius cloacas à Tarquinio factas, & ab Agrippa restitutas suffossis montibus septemque corriatis amnibus, ad rapiendum auferendūque omnia

coactis ita celebrat ut nullum neque majus neque mirabilius arbitretur. Ergo Basilea tâquam illa pensilis & subternavigabilis Roma cloacis expurgatur & abluitor: ærisque amœnitas licet ex ipsa quidem cæli clementia loco naturalis, operibus tamen istis adjuta, cum pari & agrorum fertilitate & aquarum salubritate ita consensisse videtur & conspirasse, ut quacunque urbis porta egredi lubeat, thessalica tempe vel frugum varietate vel pratorum arborumque viriditate, vel inæquabili montium valliumque dissimilitudine protinus appareât. Sed tempe ne extra civitatem cives curiosius exquirerent, tria sunt ipsis in media urbe constituta: Prima sunt ad Rhenum ponte maximo & latissimo conjunctum, & cum quolibet orbis fluvio delectatione & voluptate comparandum. Cydnus mediam Tharsum interfuit, liquore tanto, tantaque riparum suavitate, ut Alexandrum tam singularis aspectus gratia captum invitarit ad regiû corpus pulvere sudoreque abluendum: Sed gelidus fluminis rigor regem pene interemit, Rhenus est ille quidē perinde aspectabilis, sed innoxius, præcipitemque é ponte juventutem benigne excipit, natantemque recreat ac reficit. Itaque æstivo imprimis vespertinoque tempore cives aut inambulantes, aut ad claustra pontis innixos ita jucundus latissimipidissimique fluminis aspectus & leniter aspirâs aura delectat, ut Tharsenses si Basileam venerint Cydnum suum præ Rheno facile despiciant. Altera tempe sunt ad marianum templum, alta & sublimi rupe cum sua natura tum lapide quadrato contra Rheni

minas

minas impetusque validissime communita. Hic agger tiliam habet, patulis ramis artificiose digestis imprimis opacam, umbraque propterea per jucundam: despectus est deinde longe dextra sinistraque tanquam in clarissimum speculum, sic in subjectum Rhenum: ante sunt colles varii, duo circiter millia passuum vitibus & sylvis vestiti atque ornati, ut opticam oculis gratiorem videre me non meminerim. Sed delicias meas Sampetreum viridarium aut potius Martis lucum, nisi tempe longe suavissima dixerō, indignè ejus suavitate merito existimer. Spatium est velut in pomerio intra veteris novæque urbis mœnia comprehensum: à meridie armamentaria tanquam Martis quoddam templum, specie sua magnificum objectum est: ab occasu & ortu martiæ palestræ duæ sunt, illic virorum, hic juvenum, ubi festis diebus balistarum exercetur: ad septentrionem privatorum civium sunt horti. Campus martis ita conclusus à vehiculorum & pecorum molestiis liber. Liberali civium oblectationi consecratus jugera circiter quatuor in quadrum, tiliis & ulmis centum & quadraginta ita distinguitur, ut tres ambulationes intermediæ spatiis fere equalibus pedes circiter quadraginta dividantur: extrema & viis & arboribus confusiora sunt. Diagonius quadrati ad geminos aditus oppositos ab eade sãcto Petro sacra, & à porta Spalea duos fontes habet, alterum quod præcipuum viridarii spectaculum est, annosæ quercus veluti nutrimentum. Hæc martia quercus tiliam illam vincit amplitudine: brachia è trunco septem pedes alto circumquaque decem primaria defle-

deflectuntur, singulaque in alia deinceps bina, terna, quaterna etiā quædam dissecta ramis per totam caveam infinitis expanduntur: columnæ lignæ triplici ordine faciunt figuram primo sexangulam, deinde nonangulam, postremo sedecangulam. Enimvero celebrata est platanus in lycia, gelidi fontis socia amœnitate itineri opposita, domicilii modo cava LXXX. atque unius pedum specu, nemoroso vertice, & se vastis protegens ramis arborum instar, agros longis obtinens umbris: ac ne quid desit speluncæ imagini, saxa intus crepidinis corona muscosos complexa punices: tam digna miraculo, ut Ficinius Mutianus ter conf. & nuper provinciæ ejus legatus, prodendum etiam posteris putarit, epulatum intra eam se cum duodevicesimo comite, large ipsa thoros præbente fronde, ab omni afflatu securum, optantem imbrium per folia crepitus, lætiores quam marmorum nitore, picturæ varietate, laquearium auro, cubuisse in eadem. Atqui martia quercus fontis amœnitate vel umbræ opacitate cōsimili, etiam imperatorem hospitem & convivam meruit: Literis enim proditum est imperatorem Fredericum cum filio Maximiliano anno 1474, umbra nostræ quercus tam patulis diffusæ ramis delectatum, sub ea cum toto imperiali comitatu cœnavisse: ut quanto major est imperator consule, tanto samperrea quercus lycia platano gloriosior habeatur. Itaque Martis Lucus omnibus civibus communis est, sed præcipue doctis & literatis dicatus. Dic igitur P. Virgili, dic carminibus tuis laudes viridarii nostri

*Hic inter flumina nota
 Et fontes sacros frigus captabis opacum.
 Dic verò & causam opaci frigoris
 Tum sylvis scena coruscis
 Desuper horrentique atrum nenus imminet umbra,
 Nympharum domus.
 O Poëtam elegantem & festivum viridarii nostri praconem,
 Concludito igitur praconium etiam elegantiore carmine ac festivore
 Hic tibi Grynæi nemoris dicatur origo,
 Ne quis sit lucus, quo plus se jactet Apollo.
 Quapropter charitum tam variarum gratia,
 Nota magis nulli domus est sua, quam mihi lucus Martis.*

Ut id Poëta quoque ille de suo nobis gratificetur. Per-
 mittite itaque mihi (viri Basilienses) ut desideria vota-
 que nostrarum in hoc luco inambulationum vobis simplici-
 ter aperiam. Habet Academia Parisiensis pratum cleri-
 corum, velut item campum martium: pro quo adversus
 miserabilem studiosorum calamitatem legatus ad Hen-
 ricum Regem ea cū meis collegis sum consequutus, quæ
 legationis illius oratione describuntur. Itaque nequa-
 quam honestissimæ civitati suos elysios invideo, sed aca-
 demia Parisiensi consimiles vehementer exopto. Verum
 in mearum deliciarum commemoratione diutius hæreo:
 sit Basilea urbs elegantissima uberrimaque. Propterea-
 que concilium Basiliense ab anno 1473 ad annum 1490
 retinuerit, elegantiores tamen & pulchriores sunt urbis
 mores: Etenim ista omnia & a natura & ab hominum ar-
 te atque industria peregrinis jucundissima sunt atque
 gratissima, quanto jucundiora atque gratiora illa ar-
 bitramur esse, cum evangelica religione ac pietate ita
 b. j.

moratam civitatem perspiciunt, ut in ea iuste atque integre viventibus nihil præter Deum sanctasque leges verendum sit? Arca auri atque argenti plena vel incustoditis foribus aperta sit, furtum nullum formidatur: Virgo sit forma quamlibet eleganti atque eximia, raptoris nulla violentia metuitur: inermis vel intempesta nocte in armatos inciderit, corporis sui custodias arbitrabitur esse: ac si quod facinus contra committitur (quod rarissimum est) absque vlla spe veniæ severe plectitur. Itaque ubi impunitatis spes nulla est, ibi sceleris audacia ingenerari non solet. Victus verò & vestitus parsimonia & frugalitas non potius legibus quam moribus tanta est, ut vectigat neque privatim neque publicè universis civibus majus ullum esse videatur. Civitas Episcoporum dominatum diutim pertulit: sed Helvetici fœderis societas anno 1500 facta paulatim pleniorē libertatem & majorem quam antea fuisset, pacē totamque urbis administrationem lautiorē effecit. Equidē œconomiam in una privata familia tātā nunquam fuisse non arbitror, quanta est in publica vectigalium, ædium, viarum, fontium, omnium belli pacisque instrumentorum totaque universæ civitatis administratione, unde opes & privatim civibus singulis & publice toti civitati honestis firmisque rationibus stabilitæ & fundatæ sunt. Fartores cupedinarior phrygiones & consimilium deliciarum lenones Basilea nullos habet. Enimvero (quod honestissimæ id est rusticæ tribus Romæ quondam sibi gloriosum duxerūt) senatores sæpe magna animi lætitia tāquam Cincinnatos

tos & Curios é rustico opere in urbem redeuntes aspexi,
& tamen quod minime imperiti opinentur, robur animi
corporisque ista morum simplicitate & innocentia ali-
tur & corroboratur. Militares itaque non tantum juven-
tutis sed cujusque ætatis atque ordinis exercitationes
certis diebus ordinariæ & quidem publico munere at-
que honore balistis & sclopetis celebrâtur. Neque puel-
lis interea virginibusque exercitatio sua deest: diebus
profestis inter domesticarum rerum curas in incessu ge-
stuque alacritas quædam virilis potius quâ puellaris ap-
paret. Denique Sic tibi puella occurret,

*Virginis os habitumque gerens, at virginis arma
Spartana vel qualis equos chreissa fatigat
Harpalice volucremque fuga prævertitur Hebrum.*

Isq; in nubili virgine vigor pro civitatis moribus per-
magno tanquam dotis loco est ad nuptias conciliandum.
Festis diebus choreæ & saltationes sunt in prepatulo pu-
dici carminibus nullo mare permisso. Sic mollitie, otio,
lasciviaque rejectis robustiorum liberorum matres effi-
ciantur. Sed tamen ista (ut sunt) ita splendida & magni-
fica sunt, quanto illud magistratibus primariis splen-
didius & magnificentius existimamus non solum in tri-
bunali civibus suis jus expedite prompteque reddere,
sed in medio foro consulendi sui copiam omnibus face-
re: ea enim laus Catonis fuit: imo vero per præcipuas ur-
bis vias certis diebus obambulare, ac velut vnâquam-
que familiam interrogare nunqua vel vi vel injuria vel
controuersia vel difficultate alia præmatur, ad quam de-

pellendam vel explicandam magistratus auctoritate sit opus, quanto (inquam) splendidius istud & magnificentius existimamus? Hæc me iudice de Basiliensium Catonum laudibus unica, singularis & eximia fuerit. Sic astream illam justitiæ apud Poëtas deam cum in terris ageret, verisimile est hominibus jus dixisse: & tamen ad hanc tam sanctam jurisdictionem in privatis causis juris periti & consulti nulli adhibentur, neque omnino legum doctoratum laureamque adeptus ullus hodie est in senatu. Si quis controversi juris nodus inter judicandum inciderit, quod rarum est, jurisconsultus pro tota civitate unicus (ut antea pater Bonifacius Amerbachius & hodie filius Basilius Amerbachius non solum jurisprudentia sed vera virtutis fama civis primarius) consulitur. O felices Basilienses quantum istud esse & quam mirabile cogitatis in ea Republica educatis, in qua annus aliquando etiam decennium ad fores judiciis anteconteritur quam audientia exponendique sui juris venia possit impetrari? Dixit Plato miseras esse Resp. quæ judicum multitudine abundarent: Ecquid de nostra Basilea dicturus fuerat, si unicum in ea jurisconsultum & quidem perpauca horis anno toto occupatum animadvertisset? Itaque tam moderato sanctoque imperio civitas consequitur, ut nullæ contumeliæ verborum, nullæ per seditionem injuriæ exoriantur, aut exortæ unico verbo (Frid) publicæ pacis veluti Mercurio protinus acquiescant. Virgilianum videlicet illud esse dixeris,

Cede Deo dixitque & prælia voce diremit.

Atque

Atque tam pacatam tamque præsentem juris æquitatem & facilitatem par comitas in peregrinos & humanitas eadem consequitur, venerint ex omnibus Europæ regionibus Britanni, Hispani, Itali, Germani: Basilea erga omnes est peræque humana & Hospitalis & tâquam hominum patria quædam communis ut non jam à Gallico tractu, sed ab omnium gentium portu justissime Basilea nominata sit. Hęc tanta civitatis civiumque bona non dubito quin mira plerisque videantur. Sed heus qui ista admiraris, consiste & erectis sursum oculis solem syderaque reliqua circumspice, non eundem cursum Basiliensibus ac reliquis gentibus efficere videbuntur. Sol hora ante integra Basiliensibus exoritur, quam reliquis vel in eodem horizonte populis. Itaque quo tēpore horologia vel umbris vel sonis Basileæ sextam significant, tum quinta vel in vicinis urbibus significatur. Hujus tâti miraculi causse à quibusdam philosophis exquisitę variæ sunt. Quidam cum ad horam inter proditores dictam urbis prodenda esset, horam ipsam mirabiliter ajunt anteveruisse: alii joculariam causam é Basiliensi concilio comminiscuntur, ut Abbates, Episcopi, Cardinales maturius accūberent, horologia sic accelerasse at potius optato non humanum hoc esse commentum, sed cæli Basileam suam benigniore quodam aspectu intuentis præcipuam gratiam esse. Basilea ita me Deus amet si civium frequentiam talis & soli & cæli commoditatibus exercendis idoneam aliquando nanciscatur non solum Germaniæ Argentinam, Noribergam, Augustam, sed

b. iij.

Galliæ Rhotomagum, Lugdunum, Lutetiam, sed Italiæ Mediolanum, Venetias, Romam denique ipsam superabit, tumque nominis sui veritatem maximo a que amplissimo Germaniæ, Galliæ, Italiæ, non trajectu solum sed appulsa commeatuque complebit. Considerate (viri Basilienses) quibus incrementis urbes illæ capita mundi facta sint, eadem suscipite: solum cælumque sed supra cætera tranquilla libertas Basileam civitatum maximam, celeberrimamque civitatem facient. Sed simile de tam copiosa laudis materia quædā amputare, pars enim propositi permagna superest. Etenim inter egregias Basiliensium laudes academia non mediocrem sibi locum vendicabit. Ditio urbis pro sua virtute augustis finibus continetur, & pleraque superiora illa innocentiae, moderationis, fortitudinis, justitiæ encomia, cum tota fœderatorum ac sociorum Helvetiorum civitate communia videri possunt. At academiæ variis linguis atque artibus per Europam universam Augustum quoddam inclytæ Basileæ nomen dilatatur & propagatur. Neque tam variae tam multarum disciplinarum professiones, tot excellentium ingeniorum dotes ac virtutes, cum pagis reliquis communicari possunt. Ecquis igitur princeps authorque tanti tamque cœlestis boni, quis rauracæ gentis bonus genius Basiliensis academiæ parens primusque conditor fuit? Aeneas sylvius (inquam) qui Romanum pontificatum adeptus Pius secundus dictus est, hic nostræ Romæ Romulus fuit. Hic enim Basiliensium erga se humanitatem recordatus, quod ipsum cum Basiliensis cōcilii scriba esset

esset, peste laborantem, summo studio officioque fovissent ac recreassent, academia omnibus laudandarum professionum privilegiis ornata tam bene meritam de se civitatem decoravit, non frustra auguratus Basileam ut aëtris clementia frugumque omnium ubertate & copia, ut singulari quadam vitæ integritate, sic ingeniorum nobilitate memorabilem futuram. Ziboliorum Basiliensium familia deinde gymnasia (quæ hodieque sunt) ædificavit. Ager tamen iste ingenii ac doctrinæ licet natura fecundus ac fertilis, legitima tamen cultura ante evangelii adventum fere caruit, neque quicquam memorandum tulit: at simulatque vera pietas ac religio in urbem ingressa est, aut certe de ipsius ingressu agi cœptum est, mirabile sit enumerare & quot & quam excellētes omni genere eruditionis homines Basiliensis academia extulerit. Vultis igitur per genera disciplinarum delectus iste tot laudum virtutumque etsi vobis notissimus, attamen commemoratione & recordatione non ingratus recenseatur? Sic opinor. A Grammaticis igitur ordiamur. Henricus Loritus Glareanus prima eruditionis fundamenta in puerili gymnasio ita posuit, ut deinde tamen ad summa cujusvis doctrinæ fastigia perduxerit: neque enim tantum Donati Grammatica partibus omnibus ab eo est explicata, sed Poëtæ & historici fere generum omnium sunt illustrati: Terentius, Horatius, Ovidius, Sallustius, Cæsar, Livius, Suetonius, Halicarnaseus, Valerius: è Mathematicis etiam Arithmetica, Musica, Cosmographia ejusdem ingenii monumēta sunt, Hermannus Buschius
Pasiphi-

Pasiphilus Glareano nihil admodum concesserit: Donatus illustratus comparatis veteribus reliquis Grammaticis, item Poëtę plerique Plautus, Persius, Silius, Martialis: sacrę literę variis operibus explicatę eruditam Buschii industriam demonstrarunt. Ioannes Atrocianus in hac professione scripsit elegiam de bello rustico & epigrammata quędam: item scholia in Macrum. Xystus Betuleius eruditus in Ciceronem plurimis, nonnullis etiam in sybillina oracula commentariis, symphonia novi testamenti clarissimus, Basiliensis etiam juventutis informator fuit. His Thomas Platerus successit uberrimi seminarii proventu cum innumerabiles annorum plurimorum tempore grammaticos genuit: tum filium felicem Platerum sic informavit, ut filii exemplo, singularis patris doctrina possit intelligi: perspexi enim & collaudavi singulare felicitis ingenium atque ad omnes artes mirifico naturę impetu incitatum: tornandi artifex, sed animi causa, singularis est, est & fundendi artifex singularis, sed medicinę quam facit, gratia: anatomica pleraque studiosius digessit, herbarum ac stirpium infinitam copiam ac sylvam quotidie novam exquirat, ut ad Nicolaum Deneū Parisiensem chirurgum & ῥιζοτομὸν regium, laude ista longe mortalium omnium (de quibus audierim) facile principem proxime videatur accedere. Quare felice tali filio felicem & patrem meritissimo jure existimo. Ioan. Oporinus in hujus palmę studio meditationes nobiles ostendit editis scholiis in Solinum, Ciceronem, Demosthenē: multo verò nobiliores ostensurus nisi

nisi Typographiæ uberiores quandam divitioreque palmam sibi proposuisset. Iacobus Hertelius comicorum græcorum sententias collegit. Atque hæc grammatica primæ institutionis lumina quibus (quæso vos) Europæ scholis non illuxerunt? Sed nos à puerilis umbraculi ludo in sui theatri scenam Rhenis advocat: hic publicas majorum & splendidiorum studiorum professiones ostentat: hic enim omnes humanitatis fontes latina lingua primum aperti sunt, in eaque laude princeps enituit Simon Grynæus, Rhetoricæ, Dialecticæ, Geometriæ professione, conversione variorum operum Plutarchi & Aristotelis, sed incredibiles omnium literarum vigiliæ præpositis in præstantissimos quosque authores commendationibus apparuerunt, ut planum inde sit singulari quodam fato ad liberalium artium studia excitandum & augendum tale ingenium natum fuisse. Alter est à Grynæo Cælius Secundus Curio in eandem humanitatis cathedram cooptatus, cuius viri laudes omnes sic numerare instituam,

Icaria numerum dicere coner aqua.

Etenim primas artes loquendi, dicendi, differendi, variis præceptis instructas requiris? Cælius instruxit: Ciceronis topica partitiones, Brutum, item varias orationes diligenter & erudite exposuit, totamque linguæ latinæ copiam & ubertatem usu quodam pleniore in Ciceronis thesauro foroque Romano patefecit. Historiæ multiplicis varia lectione delectaris? Cælius supplementum fabellico addidit, Bellum melitense conscripsit,

Guiciardinum latine convertit, castigationes excellentium scriptorum & illustrationes, præfationes, epistolas, orationes varias atq; utiles, aliasque generis hujus commentationes é Græco & Italico publicavit. Neque vero linguæ difertioris ea tantum a Cælio beneficia sunt, sed vitæ sanctioris ornamenta longe sunt excellentiora: de corruptæ ecclesiæ statu, de vera ecclesiæ Christi auctoritate, de providentia Dei divinique regni amplitudine deque tota christianæ religionis institutione. Quapropter quandiu homines erunt qui latine loquentur aut intelligent, tandiu humanitatis grata erga Grynæum & Cælium memoria extabit. Quid græcæ orationis professio, quibus professoribus celebranda ac prædicanda est? De Grynæo jam dixi Sebastianus Castellio & Theodorus Zuingerus par alterum nobile faciunt. Castellio conversionibus præcipue delectatus est: convertit latine Xenophontis & é Iosepho Mosis Rempub. quædam etiam Cyrilli, sacra item biblia, dialogos autem sacros oratione prosa, versu etiam sibyllina oracula, aliquotque Davidis odas conscripsit: atque utinam tanti ingenii tâque bonis artibus ac literis eruditi vis illa in hoc vnico græcæ professionis argumento versari maluisset, nihil mea quidem sententia in isto genere laudis Basilea comparandum habuisset Zuingerus Castellioni successit nostræ quondam scholæ alumnus, & ideo verecundius voce nostra memorandus, ne magister é discipuli studiis laudem repetere videatur: sed tamen accurata græcæ literaturæ professio studiosis fructuosa, academix universæ hono-

ſæ honorifica, civibus perjucunda: ſed multo magis humanæ vitæ theatrum laboris infiniti ex infinitis authoribus conflatum: ſed quoniam medicinæ ſe præcipue dedit, Galenus præcipuis partibus, Hippocrates totus Zuingeri induſtriam doctrinamque etiam tacente me, ampliffime demonſtrabunt. Ad Hæbraicam itaque ſacrę linguę profeſſionem venio in qua Sebaſtianus Munſterus tam multa tanque præclara monimenta edidit ut vel ad nomina librorum recensenda libropene ſit opus: ſed ingenii ſœcunditas etiam in hiftoriarum & mathematicum fines latiffime redundavit, hinc hiftorię converſę, hinc horologia, organum uranicum, canones luminarium, geographicę in Melam & Solinum commentationes, ſed geographia etiam ſeparato prægrandi opere demonſtrant hoc Baſilięſis Varronis ingenium *κέρως ἀμαλδρίας* inſigne quoddam fuiſſe. Sebaſtianus Lepuſculus Munſtero ſucceſſit facilitate in docendo familiari, ut ſi me curſus ſtudiorum ad has literas advocarit, talem imprimis doctorem mihi contingere cupiã. Quamobrem (virī Baſilienſes) gratis (opinor) animis recordamini vel imprimis academię veſtrę incunabulis quanta doctrine nobilitas, quantaque præſtantia reperiatur: ſed incunabula iſta reliquarum etiam ætatum maturitatem & gravitatem complexa ſunt. Et tamen é profeſſionibus reliquis multo amplior gloria. Rhetoricam docere cœperat Cælius Auguſtinus Curio Cæli ſecundi F. adoleſcens nature indole magis omnibus admirabili quam cuique credibili: attamen expoſita ante oculos monimenta, hic-

roglyphicorum libri duo, sarracenicæ historiæ libri tres, de regno marochensi unus, de vita obituque quatuor sororum unus, locupletissimam fidem faciunt ingenii supra ætatem supraque hominum expectationem eruditi: anno siquidem octavo & vicesimo extinctus est, paternæ gloriæ patrimonium longe lateque propagaturus, si naturalem vitæ cursum hæc dona tulissent, verum

*Ostendunt terris hunc tantum fata nec ultra
Esse sinunt.*

Ioannes Thomas Freigius Rhetoricæ secundus à Cælio filio professor est, minime tamen professionis humanitate contentus, altiore jurisprudentiæ facultatem cōsequutus, pro ætate spem facit ampliorum vigiliarum. Quid Dialecticæ professio quantos viros habet? Philip-
pus Bechius studiose & laboriose teneram juventutem erudiuit, & Pachymerium é græco convertit. Ioan. Fieglinus differendi facultatem in schola sic instituit, ut in sacris concionibus eloquentiam populo admirabilem faciat. Tu veró (mi Ioan. Hospiniane) non solum literis latinis & græcis, sed assiduis in Aristotelis organo vigiliis & editis & meditatís, sed professionis fide, sed officii quadam religione egregiam laudem consequutus es: sed tu tuique professionis hujus collegæ ceteri partibus infinitis ampliorem laudem consequemini, si dialecticum ut artificium, sic artificii usum in Virgilio & Homero, in Cicerone & Demosthene juventuti proponatis, & quotidiane imitationis exéplo & opere informetis: partiamini tempora professionis logicæ, minimam temporis par-

ris partem logicę præceptis, maximam usui, meo cõsilio, tribuetis, sin vobis Aristotelis iudicium atque exẽplum luculentius est, professionis partem philosophiæ & præceptis, partem eloquentiæ & exemplis assignabitis, ut tamen memineritis usum artis, non artem usus finem esse: nec interea leges academiæ vereamini: academia enim pro ista culpa (qua pro logica mortua in libris, vivam in ipso opere logico, proque plumbea auream feceritis) præmium coronamque decernet: vobisque authoribus Rhodolphos Agricola Basileam adductos liberali gratoque animo accipiet. Verum enim vero tempora me deficient, si reliquarum professionum laudes persequi institutam. Mathematicam gloriam in plerisque attigimus. Volfangus Vissemburgius descriptionem terræ sanctæ, geographiæ ptolemaicæ instaurationem patriæ illustrationem, animi à grauioribus sancti ministerii curis recreandi causa sibi proposuit. Christianus Vurstisius editis in ipso professionis initio problematis astrologicis pignus ingenii præclara quædam meditantis esse voluit. Enimvero ne quam liberalis disciplinæ partem à Basiliensi academia abesse suspiceris, musica hic etiam ordinaria professio instituta est, qua graviores cæterorum studiorum musæ ad Pythagoreum morem recreentur: Themistocles in convivio cum Lyram recusasset, habitus est indoctior, Themistocles nempe literas Basileæ nequaquam didicerat. Quid tum verò physica reliqua cuiusmodi sunt? Certe studio virtutis nihilo sunt inferiora. Etenim Hieronymus Gemuseus si requiras

c. iij.

quantum physicis rebus lucis & splendoris attulerit, declarabunt præfationes in Aristotelis, & Theophrasti opera: sed ingenii plenior ubertatem præfatio in Ptolomeum, Strabonis conversio plenius ostentabunt. Henricus Pantaleon adolescens comediam scripsit Zacheum: post etiam prodita chronographia & prosopographia in eadem professione nihil humiliter affectavit. Vna reliqua professio est philosophicis, ethica quam Huldéricus Mutius Hugo valde ea diligentia proficitur, ut si libri omnes ethici interiissent, memoriter & ad verbum possit restituere. Hujus nomen apud externos etiam præclarum est, quod ipse de suis studiis libro & epistola ad eos, qui Christum ex animo quærunt, itemque de Germanorum prima origine, moribus, institutis & legibus, aliisque memorabilibus pace & bello gestis celebravit. Atque hæc infima publicarum professionum veluti classis est, Quid medicorum, jureconsultorum. Theologorum professiones quales adhuc fuerunt?

Vnica nobilium medicorum gloria Copus

Vt de præstantissimo medico præstantissimus ille vir cecinit. Hippocratem, Galenum, Æginetam testes industrie sue reliquit. Osvaldus Berus arcana etiam theologie mysteria tractavit: Albanum Torinum Æginetæ, Philareti, Theophili, Polybii, Epiphani, Agapeti, Damasceni, Chrysoloræ Apicii, Tralliani, Philothei conversæ vel illustratæ vigiliæ perpetuo commendabunt. Ioan. Huberus, Isaacus Collarius academice rector magnificus professionem ordinariam summa doctrina diligentiaque pari sustinent ac tuentur. At me obliviosum
nec

nec satis admirabilium ingeniorum memorem. Theophrastum Paracellum Basiliensis academia medicinæ lingua germanica professorem habuit, qui in intima naturæ viscera sic penitus introierit, metallorum stirpiumque vires & facultates tam incredibili ingenii acumine exploraverit ac perviderit ad morbos omnes vel desperatos & opinione hominum insanabiles percurandum, ut cum Theophrasto nata primum medicina perfectaque videatur. Tanta Asclepiadi fama Romæ in populo militiæ studiis dedito contigit, ut totam veterem medicinam abrogaret, novamque sectam conderet, qua sæpe vino, alias abstinencia cibi, vinique, fricatione corporis, ambulatione, gestatione morbi omnes curarentur. Itaque cum ea fama excitos Mithridatis regis legatos & pollicitationes sprevisset, hominemque e funere relatum servasset, universon prope hominum genus in sese convertit. Theophrastus nempe germanicus hic Asclepiades fuit, quæ Adamus Abodestinus Basileæ suscitavit, sicuti tota Germania plerique excellentes medici. jurisprudentia medicinam sequitur, illustrium jurisprudentium fama ac dignitate percelebris. Etenim Claudius Cantiuncula Dialecticam juris prudenti necessariam esse jurisprudentiæ exemplis docuit, Iustiniani libros quosdam illustravit, judicis officium descripsit, jurisprudentiam cum evangelio conjunxit. Huldricus Ifelinus, Martinus Huberus Ioan. fi. Gasparus Hervagius in eadem cathedra floruerunt. Marcus Hoperus sacrarum item literarum studio captus, Eusebii & aliorum
operum

operum facrorum conuersionibus notior est. Ioannem Huldricum Zasium magni illius Zassii filium jurisprudentia Basiliensis professorem suum fuisse permagnæ laudis loco ducit, imperatorisque Cancellarium factum sibi gratulatur. Ioan. Sichardus justiniani codicem illustravit, edidit & præfationibus commendavit authores plurimos, quos Imperatoris mandato & autoritate ex diversis bibliothecis eruerat. Nicolaus Brieferus jus civile magna cum laude docuit, sed historia imprimis excelluit. Basilius Amerbachius, Adamus Petreius, Samuel Grynæus in eam ipsam cathedram ingressi, majorum suorum stemmatis consentanea pollicentur: sed Amerbachii urbanum illud patrociniū jam dictum est, & humanitas mihi præcipuo nomine est complectenda, qui bibliothecam omni excellentium librorum genere instructam & ornatam quoties libuit, toties apertam nobis expositamque esse voluit. Et tamen cum bibliothecam tot libris ornatam suspexeris, bibliothecæ dominum, si se tibi penitus aperiat (modestia enim permagnas animi laudes veluti tectas habet) librorum lectione scientiaque ornatiorem invenies. Samuel patris effigiem præclare inchoavit, & valde confido patrimonium laudis etiam amplificaturum. Te verò Bernarde Brande senator clarissime cur in isto laudis stadio præteream? nam cum honorum tuorum cursus in iis studiis ætatem tuam exercuit, te nobilem jurisprudentiæ professorem academia Basiliensis habuit: ac nisi rei militaris potior gloria, civitatis amplior & splendidiore administratio abduxisset, nobi-

nobilissimum jurisconsultum sine dubio nunc haberet. Testabitur hoc ipsum Azonis illa summa à te repurgata & scholiis illustrata. In historia verò quid possis, chronica tua ab orbe condito germanicè descripta, locuples atque insigne testimonium perpetuo perhibebunt. Itaque ut patre tuo optimo prudentissimoque viro Theodoro Brando consule Basilea gloriosa est, ita filium vel ante annos consulem tacitis non tam suffragiis quam votis designat atque instituit. Ergo jurisprudentia Basiliensis tam claros tamque illustres professores adhuc habuit. Quid theologiæ professio cujusmodi aut qualisnam fuit? Theologia nempe de professionibus ordinariis ut gradu summa est, sic divinis laudibus est amplissima. Professores ordinarii duo sunt professionis genere mihi imprimis laudato atque optato. Hic Simon Sulcerus & Huldricus Coccius nobis auditi assiduè atque auscultati sunt: nec enim consolatio mihi major in his civilium tempestatum miseriis ulla fuit, quam ut assiduas utriusque prælectiones auscultarem: cum alter testamentum vetus Hebraicè, alter novum Græcè interpretaretur. Tum enim voti compos fieri mihi visus sum, pro quo procœmium Parisiensis academix pene capitale nobis extitisset, cum nostris Theologis optarem, ut tali professione puriorem verbi divini Theologiam è suis fontibus ita haurirent, & ita hauriendam discipulis ostenderent. Volfangus Vissemburgius ante mathematica laude ornatus est, sed Theologia ampliore ornandus sit, qui explicadæ populo Romanæ religionis gratia mis-

sam germanice fecerit: deinde constanti fortique animo evangelium Basileæ inter primos annuntiaverit, perpetuoque postea defenderit. Vbelhardus mathematicum quoque studiis, sed physicis præsertim & ad vitam accommodatis impense delectatur, parique constantia patriam religionem tuetur. Sed quid virorum, de quibus etiam meliora sperari possint, præsentis cursus spectamus potius, quam defunctorum decursa stadia recordamur? Etenim Paulus Constantinus phrygio in hac ipsa theologica decursione imprimis enituit, editis cõmentariis in Exodum, Leviticum, Micheam, & historico studio valde nobilitatus est, edita chrónologia regum omnium seriem ab origine mundi complexa. Grynæi patris professionem antea celebratam nõ repeto, sed theologiam præcipuè celebrandam esse contendo. Homeliæ enim Chrysostomi in latinum sermonem conversæ, commentaria in Paulum, liber de cœna domini, sed vitæ vere theologicæ integritas & innocentia, tam luculentis studiis comes & socia, theologum insignem præstiterunt. Andreas Carolostadius studio illustrandæ dominicæ cœnæ jactationem quandam habuit: sed ipsius adversus Grynæum in senatu certamen, æ academix longe gratissimum, prætereundum non arbitror: Grynæi stoica illa ac fortasse verior sententia fuit, licentiatus, magisteria, doctoratus, similesque in academiis gradus inania & sophistica esse doctrinæ nomina, quæ frequenter indignis pretio potius addicerentur, quam vera laude virtutis docto & erudito cuiquam gratis attribuerentur,

tur: itaque aiebat Grynæus, qui potest docere, doceat, & ubi virtus est, illic appareat. Carolostadius contra disputabat examina ingeniorum & studiorum gradus esse, quibus certo probari posset, quantum quisque in liberalibus studiis progressum profectumque fecisset, & mores academiæ suæ causæ fautores, id est valde disertos & populares patronos atque oratores habebat. Itaque pervicit ut insignia virtutis, sicuti corporis ornamenta, à suis velut opificibus peterentur. Martinus Borraus philosophicis & mathematicis, sed præcipue theologicis vigiliis & professione inter primarios theologos habitus est. Quid Osvaldum Myconium quanta eruditio doctrinæ, quantaque vitæ sanctitas exornavit? Helvetiam Glareani juvenis illustravit, vitam & obitum Huldrici Zuinglii memoriæ tradidit, Beati Marci evangelium itemque psalmum 161 docte pieque exposuit. Oecolampadii sacra aliquot opera præfationibus commendavit, eiusque catechisimum latinum fecit: scripsit & alia permulta. Verum enim vero Ioan. Oecolampadius laudis hujus & primas & summas partes facillime obtinet, literis latinis, græcis, hebraicis sic instructus & ornatus, ut in hoc tantum studio tota vita illi consumpta videretur: & tamen conversis è gæco præsertim Chrysostomo, Nazianzeno, Nicephoro, Theophylacto, & plerisque aliis, tam multæ, tam variæ, tamque multiplices in Prophetarum & Apostolorum oracula elucidationes & vigiliæ, commentationes tot tantarumque cōtentionum literis & latinis & germanicis, totque

conciones editę sunt, ut diligētissimi lectoris vita videatur opus ad scripta tam vāria perlegendum. Et tamen labores istos tam herculeos quotam mirabilis ingenii partem esse arbitramur. Adversus religionis mōstra (quę tum in hac ciuitate sicut in reliquis Europę civitatibus inveteraverant, vigilandum, consistendum, in acie, dies ac noctes non solum manu & lingua, sed sancta imprimis & incorrupta vita dimicandum fuit. Neque hic vulgare quicquam aut cum multis commuue prędico. Etenim in cęteris ętatis memorięque nostrę quamvis excellentibus theologis ęstus tamen aliquis ardorque vehemētius nescio quid interdum excitavit, quod etiam ipsis postea sedatioribus factis displiceret. Oecolampadii constātia & sua sibi similis ęquabilitas immutabilis perpetuo permansit. Maxima verō omnium & gravissima concertatio de cęna Domini fuit, ut ad veritatem perduceret, quam cōfessio Basiliensis Oecolampadio mortuo (ne quis hypocrita perverteret) senatus mādato germanice edita sanxit atque approbavit. Et certe ad extremum usque vitę diem cum Tigurino illo Hervetię gentis heroe altero adversus errorem tam gravem ita concertavit, ut suam spartam labere religionis maculaque puram mundam que relinqueret. Ergo (viri Basilienses) Deus hunc vobis Prophetā suscitavit, per quem ad evangelii sui cognitionē vos adduceret, eius doctrinam grata piaq; memoria retinete, vestris animis insitā penitus atque impressā conservate, studioseq; perspicite ne bonorum omnium maximum ac pręstantissimum vobis eripiat.

piatur. Annales vestri loquuntur quanta Basiliensium constántia pro Ludovico Bavaro adversus Romani pontificis terrífica fulmina fuerit, ut ipsum dirarum præconem é mariana rupe in Rhenum præcipitarint: & memoria recenti vivaque Iacobus Mejerus Basiliensis consul Oecolampadio clypeus & hasta fuit in asserenda evangelii libertate: Mejeros in cōservanda ac retinenda constantes & fortes habetis, atque in perpetuum meis votis habetote. Equidem cum in dominicana ambulatione illam mortis choream præteriens egregio pictoris artificio oculos pascere, valde lætatus sum Oecolampadium mortalibus omnibus ad bene moriendum doctorem vestro jussu tam eleganter expressum esse: id enim credo vos in tali monimēto spectasse, ut nō solū docti, sed pueri mulierculæ, sed bajuli & remiges, sed quālibet illiteratum vulgus pictura illa tamen admonitum reminisceretur hunc virum christianæ libertatis authorem vestris civibus extitisse, domesticamque illam purioris religionis lampadem Basiliensibus illuxisse. O pastorem grege tam memori tamque liberali veró fortunatum: imo vero ó gregem pastore tam excellenti tamque singulari vere beatum. Sed á diuino isto Oecolampadii animo divelli non possū, deque eo vehemētius cogitans Ioan. Brandmulerum pene præterii, quo tamen si Oecolampadianę synceritatis germanus successor suo tempore requiratur, germaniorem equidem vix ullum Basiliensibus augurer. Itaque Brandmulere augurium nostrum doctrinæ & vitæ ut cœpisti, egregia virtute cōfirmato. Quamob-

d. iij.

rem (viri Basilienses) recognoscitis academiam vestram tantæ dignitatis fontem quendam perennem esse: cuius etiam consuetudine & suavitate capti, præterea innumerales omnis doctrinæ principes (qui ordinariam professionem nullam obierint) Basileam sempiterna laude celebrabunt. Cælius Horatius Curio Cælii secundi filius qui annum natus decimum & quintum editis in hac urbe de amplitudine divinæ misericordiæ & aliquot declamationum libris magnam sui expectationem concitavit, sed mors eum in rerum magnarum cursu abripuit: cuius sororem Angelam præter cætera virginis ornamenta nō solū Germanicé, Italice, Gallice, sed & latine loquutā (quod ipsius manuscriptę declarant epistolę) equidem etiam ad patris eximias laudes aggrego. Ioannes Herodus qui variarum gentium historias, orationes aliquot latine, sed plura germanicé é græcis, latinis, italıs convertit. Guilelmus Gratarolus medicus, qui non medica tantum sed theologica conscripsit. Io. Gastius qui historicis, poëmatis, parabolis Augustini & Hieronymi veluti floribus delibatis, sed præcipuè Occolampadii conquisitis & digestis operibus egregium nomen reperit. Conradus Lycosthenes quam industriam in originibus patriæ in Romana antiquitate, in historicis, in infinitorum generum parabolis, apophtegmatibus dictis, factis, non exprompsit? Quis vestrum oblitus est Bonifacium Amerbachium non modo Basileæ, sed universæ Germaniæ legum Romanarum sapientia velut Appollinem fuisse? & in filio Basilio Amerbachio patriam gloriam veluti hæredita-

reditaria successione perpetuasſe? Ioannes Conon græcæ
linguæ singularis magister, Beatus Rhenanus, Ioannes
Lascus, Sebastianus Titio, Ioannes Reuclinus, Volfan-
gus Capito, Conradus Gesnerus, Urbanus Rhegius, Si-
gismundus Gelenius, Hieronimus Volfius, Ioānes Bren-
tius, Conradus Pelicanus atque imprimis immortale il-
lud Heluetiæ decus Huldricus Zuinglius, nostræ ætatis
fama gloriaque academiæ quondam nostræ fama glo-
riaque fuerūt. Desiderium veró Erasmus quis Basilien-
sis academiæ tot annos potius hospitem fuisse, quā sem-
piternam dignitatem fore existimet? Sed inter academię
Basiliensis hospites Ioan. Calvinus præcipuè commemo-
randus est lumē Gallia, lumen christianę per orbem ter-
rarum ecclesię, lumen in hoc ipso (in quo hæc meditor
commētorque) hospitio præcipue perspectum: hic enim
tanti luminis faces (ut Catharina Petita lectissima ma-
trona sanctitate singularis ingenii mirifice capta tum
Calvini modo etiam Rami hospita sæpe ac iucunde mihi
narravit) primum sunt incensę: hic illustres illę Christia-
næ institutionis cęlestesque vigilię sunt exaratę & elabo-
ratę. Sed Calvinus gloriam suam melius ipse per se præ-
dicabit, præconem alium neminem requiret. Agedum
Basiliensis academiæ hospites, familiares etiam nostri in
istam gratiæ gratulationisque societatem succedite, huc
enim nisi Andream Penam, Petrum Castelnovum, Pe-
trum Pitheum, Ioannem Bohinum, Cornelium Bom-
bergam, Cassiodorum Rhegium, Franciscum Bethum,
Sylvestrum Teglium adjunxero, eruditæ mihi cum ipsis
fami-

familiaritatis & philosophicæ in quotidiana collo-
tione consuetudinis immemor parumque gratus existi-
mer. Provincia Penam & Castelnovum senatores sena-
tus sui ornamenta suspicit. P. Pitheum jurisconsultum
ipsa jurisprudentia, sed & historiæ quidam præcipuus a-
mor, magna laudum historia commendabit. Bohinum
non tantum medicina Basiliensibus salutaris, sed popu-
laris quædam bonitas & gratia, gratissimum efficit. Cor-
nelius Bomberga bonis literis atque artibus nec minus
bono fortique animo præditus patrium illum ac dome-
sticum bonis literis atque artibus edendis ac publican-
dis honorem tueretur, nisi tempora virtutibus inimica
tum vehementer obsisterent. Cassiodorum Rhennium
Hispanum labor ingens atque immensus amor patriæ
sacris studiis erudiendæ & ab impia superstitione sævi-
tia vindicandæ quamvis taceri atque ignorari velit, mi-
nimè tamen tacitum atque ignotum esse patietur. Fran-
cisco Betho & Sylvestro Teglio vix Italia duos Italos
candidiores & verè pietatis amantiore apposuerit. Be-
thus patriam patrio sermone christianismi sacris initiat.
Teglius Machiavelli principem latine loquentem fecit,
majoraque nominis sui monimèta quotidie molitur. Te
verò Marce Peresi etsi Basiliensi civitate donatum tamen
academiæ vel hospitam præcipuū, vel certe municipem,
quibus tandem laudum argumentis appellem? Etenim
opibus magnis abundare, cōmercia cum omnibus chri-
stiani orbis gentibus perampla exercere: scire Flandrice,
Germanicé, Italicé, Hispanice, Gallicé: imo loculèter &
elegant-

elegantè latine, liberalium artium studia coluisse, sacras imprimis literas evoluisse, de tam variis sæculo nostro tamque discrepantibus theologorum judiciis rectissima selegisse, magna quædam in te raraque ingenii atque industriæ encomia sunt, sed opibus amicos & cives tuos juvare, commercio plurimarum rerum nationibus prodesse, linguarum communione cum tam differentibus populis doctis indoctisque scripto linguave communicare, est religionis intelligentia non orationis ornatum, sed cultum vitæ melioris exquirere, afflicta Christianæ ecclesiæ membra consilio, opera, pecunia, cohortatione, periculo etiam salutis ac vitæ instruere, tueri, sustentare, consolari, propugnare, in eoque summum sibi bonum collocare, denique virtutis instrumenta ad usum virtutis referre, ea demum tibi solida est constansque gloria. Itaque ex infinitis urbibus urbem maxime omnium hospitalem merito adamasti, in qua infinitis mortalibus communem quendam beneficentiæ ac liberalitatis hospitem exhiberes. Verum si taliquis in laudibus academici nostræ modus, & tamen ex hac tot tamque præstantium ingeniorum parente vel hospite academia Typographiam natam & educatam id est alimoniam plurimorum civium opulentiamque certissimam præterire non possumus. Hinc Amerbachii, Frobenii, Episcopii, Petrei, Curiones, Hervagii, Isingeri, Cratandri, Oporini, Bethelii, Guarini, Bryllingeri, Pernæ, ceterique nobiles Typographi Basileam non tantum opibus, sed egregia liberalis industriæ apud omnes nationes fama decora-

runt. O Basileam cum ceteris civitatis commoditatibus & civium virtutibus tum academix singularibus tam variarum laudum nominibus inclytam. Scripsit (viri Basilienses) Beatus Rhenanus academiam Basiliensem minus florere, quia stipendiorum proventus pertenuis & perexiguos haberet. Enimverò tenuitas & exiguitas ista suo pondere palmas generosarum mentium premere potuit, opprimere ut succumberet, non potuit. Et tamen optimi Coss. Gaspare Crugi, Sebastiane Dopenstene: Trib. pl. Iacobe Rudine Bonaventura Abrune, vosque senatores uniuerſi vestre liberalitatis partes esse statuetis liberalia studia liberaliter alere ac tueri. Academia Basiliensis filia vestra est, quo nomine & Gallix reges academiam Parisiensem primogenitam filiam nominat: academia (inquam) Basiliensis filia vestra est, cui perspicitis virginem e formosissimis virginibus vestris nullam ulla venustatis indole gratiave comparabilem esse: Perficite igitur ut cultum ornatumque vestra amplitudine dignum consequatur. Beatum Rhenanum tot virtutum encomiis abunde academia ipsa pro sua parte refutavit, clarissimisque testimoniis docuit nullam unquam in terris academiam tam exiguo tempore tot tamque variarum laudum floribus nituisse: vos eundem Rhenanum locupletiorum stipendiorum largitate pro vestra parte refutate, ut si Beatus Rhenanus reviviscat, retexat orationem suam, prædicetque academiam Basiliensem magis ac magis florere, quia stipendiorum proventus peramplos & permagnos habeat. Vos igitur, vos (inquam) Henrice Petree,

Petree, Ioannes Mejere, Bernarde Brande senatores eximii, academię patroni, patrocinium istud apud senatum suscipite. Huc frid. Menzingere qui tabulario vrbis præs, huc Luca Gerbarde, Vernere Volfine, cuius proavus in medicorum collegio primus decanus fuit, vos denique senatores universi ad hanc opem focii & adiutores accedite. Restituiſtis academię ſampetreos canonicatus, monachatus, de tam multis vocantibus aliquos adjungite, ut ſicuti Æneæ Sylvio glorioſum eſt prima tam nobilis academię fundamenta poſuiſſe, ita vobis laudabile ſit auxiſſe & exornaiſſe. Quapropter (viri Baſilienſes) P. Ramus diſcedens jucundi, liberalis, humani hoſpitii memor grati animi monimentum apud vos

eſſe ~~exoptavit~~ iſtam voluit, á Deo opt. max. precatus,

ut Baſilea in perpetuum opibus firma, copiis locuples, gloria ampla virtute ho-

neſta, pietate præcipue inſignis,

religioneque ſancta ac

beata ſit.

FINIS.

PARISIIS.

Ex officina Gabrielis Bachelier, in domo Bernardi

ſub ſigno D. Clodov.